

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.342.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację znak: K10INT3450, złożoną przez Posła Wojciecha Króla w sprawie emerytur kobiet urodzonych przed 1949 r., proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Reforma powszechnego systemu emerytalno-rentowego wprowadzona przepisami ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251, z późn. zm.) dla ubezpieczonych urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. przewidziała zachowanie dotychczasowych zasad ustalania prawa do emerytury i obliczania jej wysokości.

Mając na uwadze powyższe tej grupie ubezpieczonych przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn i legitymują się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym odpowiednio co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Jeżeli emerytura obliczona dla osoby posiadającej taki staż jest niższa od kwoty najniższej emerytury, wówczas jest podwyższana do tej kwoty.

Z kolei ubezpieczeni urodzeni przed 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli pełnego stażu mają prawo do emerytury, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn i legitymują się okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym co najmniej 15 lat dla kobiet i co najmniej 20 lat dla mężczyzn. Wysokość emerytury dla tej grupy osób, jeżeli okaże się, że jest niższa od kwoty najniższej emerytury, nie jest podwyższana do wysokości najniższej emerytury.

Przy ustalaniu prawa do emerytury oraz obliczaniu jej wysokości okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udokumentowanych okresów składkowych.

Za okres nieskładkowy uważany jest, między innymi, okres przypadający przed dniem nabycia prawa do emerytury, urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących, opiekujących się małymi dziećmi i innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okres niewykonywania pracy, który jest wynikiem konieczności sprawowania opieki nad dzieckiem:

- w wieku do lat 4, w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie, bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat,

- na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko.

Ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż powszechny wiek emerytalny. Wiek ten został określony odrębnymi przepisami.

Na wysokość emerytury obliczonej wg tzw. starych zasad składa się część poza ubezpieczeniowa i część ubezpieczeniowa, tj. część socjalna, równa dla wszystkich ubezpieczonych i wynosząca 24% kwoty bazowej oraz część stażowa, której wysokość jest uzależniona od liczby lat okresu składkowego i nieskładkowego oraz od wysokości wynagrodzenia osiąganego podczas aktywności zawodowej.

Podstawa wymiaru emerytury jest ustalana z wybranego najkorzystniejszego dla ubezpieczonego okresu, tj. z 10 kolejnych lat kalendarzowych lub 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o emeryturę. W przypadku emerytur osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. wysokość świadczenia emerytalnego oblicza się wg zasad obowiązujących przed reformą emerytalną (na tzw. starych zasadach).

W nowym systemie emerytalnym obowiązuje zasada, zgodnie z którą prawo do emerytury ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje po osiągnięciu wymaganego wieku emerytalnego - wynoszącego w przypadku kobiety co najmniej 60 lat, a w przypadku mężczyzny co najmniej 65 lat - i legitymowaniu się okresem pozostawania w ubezpieczeniu społecznym bez określenia jego długości.

W zreformowanym systemie emerytalnym wysokość otrzymywanego świadczenia jest ściśle uzależniona od wysokości wnoszonych do systemu składek emerytalnych. Jest to tzw. system zdefiniowanej składki. Wysokość przyszłego świadczenia emerytalnego jest zależna od następujących czynników: okresu aktywności zawodowej (okresu odprowadzania składek, z uwzględnieniem kapitału początkowego obliczonego za okres ubezpieczenia przypadający przed 1999 r.) wysokości składki odprowadzanej przez cały okres aktywności zawodowej oraz okresu średniego dalszego trwania życia w wieku przejścia na emeryturę. Wysokość podstawy obliczenia emerytury według nowych zasad jest zatem wypadkową składek wpłacanych w całym okresie pracy podlegającej ubezpieczeniu społecznemu, a nie w jej wybranym, najkorzystniejszym dla ubezpieczonego okresie 10 lub 20 lat, jak to ma miejsce przy obliczaniu emerytury według tzw. starych zasad.

Gwarancja emerytury minimalnej występuje pod warunkiem posiadania przez ubezpieczonego minimalnego stażu pracy, wynoszącego dla kobiet 20 lat i dla mężczyzn 25 lat.

Celem reformy systemu emerytalnego było zapewnienie stabilności finansowej systemu i zachowanie jego wypłacalności. Wymagało to, z jednej strony, ustalenia nowych proporcji pomiędzy wysokością emerytury a wartością składek wpłaconych przez ubezpieczonego, z drugiej zaś - stworzenia systemu, dzięki któremu wpływ składek będzie istotnie wyższy, niż w warunkach systemowych sprzed reformy.

Reforma emerytalna została wprowadzona z poszanowaniem praw nabytych przez osoby, które w 1999 r. miały już co najmniej 50 lat życia. Z tego tytułu dla osób urodzonych przed 1949 r. utrzymano wcześniej obowiązujące zasady ustalania wysokości emerytury.

Choć osoby urodzone przed 1949 r. nie zostały objęte reformą emerytalną, ustawodawca przewidział sytuację, w której mogą one otrzymywać emeryturę obliczoną według nowych

zasad. Z takiego prawa może skorzystać osoba, która po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuowała ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz wnioski o emeryturę zgłosiła po 31 grudnia 2008 r.

W kwestii różnego traktowania kobiet urodzonych przed 1949 rokiem oraz kobiet urodzonych po 31 grudnia 1948 roku należy przywołać wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 11 grudnia 2006 r., (sygn. akt SK 15/06). Trybunał stwierdził w nim m.in. że „Celem reformy było wprowadzenie systemu emerytalno-rentowego „wielofilarowego”, łączącego powszechny i obowiązkowy filar repartycyjny, powszechny i obowiązkowy filar kapitałowy oraz filar dobrowolnych ubezpieczeń dodatkowych, w miejsce dotychczasowego systemu finansowanego repartycyjnie.”. Trybunał Konstytucyjny wskazał także, że „Różnicowanie regulacji prawnych dla różnych grup wiekowych może wywoływać specyficzne trudności na gruncie konstytucyjnej zasady równości, związane z faktem, że kryteria podziałów stosowane w ustawie muszą być ze względów praktycznych określone w sposób ostry, natomiast ostrości tej pozbawione są faktyczne różnice między sytuacjami różnych osób. Podobieństwo sytuacji „granicznych” nie może jednak automatycznie przesądzać o konieczności podobnego traktowania poszczególnych podmiotów. Rozwiązywanie trudnych dylematów z tym związanych należy do ustawodawcy. Trybunał Konstytucyjny, dokonując kontroli normy ustawowej z punktu widzenia zasady równości, ogranicza się do badania, czy zróżnicowanie sytuacji obywateli w sferze uprawnień socjalnych nie jest oparte na kryteriach dowolnych i niezasadnych, a więc czy nie oznacza ono dyskryminacji lub rażąco niesłusznego uprzywilejowania pewnych kategorii obywateli. Taka sytuacja nie zachodzi w niniejszej sprawie.”.

Uwzględniając powyższe oraz fakt, że osoby urodzone przed 1949 r. już dawno osiągnęły wiek emerytalny i w większości skorzystały z prawa do emerytury, nie wydaje się zasadnym rozważanie objęcia ich regułami zarówno prawa do świadczenia jak i ustalania wysokości emerytur, którym podlegają ubezpieczeni urodzeni po 31 grudnia 1948 r.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/